

ILC ZORG VOOR LATER

Manifest ILC Zorg voor Later 17 november 2006

Verzilver de vergrijzing!

Nog nooit is het in ons land voorgekomen dat zoveel mensen zo oud worden met zo'n goede gezondheid en onder zulke goede sociale en economische omstandigheden. Hetzelfde doet zich voor in de meeste landen van Europa. Dat is een ongekennde maatschappelijke prestatie. Tegelijkertijd daalt het aantal geboortes drastisch. Op langere termijn leidt het tot inkrimping van de bevolking en een verschuivende leeftijdsverdeling. Beeld en functioneren van de samenleving gaan er ingrijpend door veranderen. Dit kan bedreigend zijn, tenzij gerichte inspanningen worden gedaan om de gevolgen van krimp, veroudering en ontgroening om te buigen naar een positief scenario. Dat kan door mensen op latere leeftijd meer en langer te laten participeren in de samenleving. Het begrip 'oud' moet opnieuw worden geijkt en geherdefinieerd; rekeninghoudend met een actieve derde levensfase voor grote groepen burgers. Er liggen grote mogelijkheden in besloten voor deze burgers zelf en voor de samenleving als geheel. Ga maar na. Steeds meer mensen zullen vanaf ongeveer het 55ste tot het 75ste levensjaar een levensfase kennen waarin ze niet meer op de gebruikelijke wijze aan het arbeidsproces deelnemen, maar wel in vitale en goede omstandigheden hun leven kunnen en willen inrichten. Daardoor komt veel menselijk kapitaal beschikbaar waar burgers zelf en de samenleving iets mee kunnen. Het gaat immers om burgers die gewend zijn keuzes te maken, die zin willen geven aan een geheel nieuwe levensfase die vijftien tot twintig jaar kan duren, die geld te besteden hebben, die ervaring hebben en geïnformeerd zijn, die in staat zijn initiatieven te nemen en te organiseren. Het zijn ook burgers die steeds meer beseffen dat wanneer ze uiteindelijk kwetsbaar en afhankelijk worden, ze niet de schrale publieke zorg willen die hun ouders nu krijgen en dat het dus anders moet!

ILC Zorg voor later

ILC Zorg voor Later is een onafhankelijke beweging van, met en voor burgers, die vindt dat de waarde van de (toekomstige) grote groepen burgers die tussen 55 en 75 jaar oud zijn beter kan en moet worden benut; voor deze burgers zelf en voor de samenleving als geheel. ILC Zorg voor Later wil een herijking van 'oud', inzet op actief burgerschap, en de mogelijkheid van individuele en maatschappelijke keuzes voor deze groep. ILC Zorg voor Later wil agenderen, stimuleren en ondersteunen; onder andere door debat, onderzoek en verspreiden van best practices. ILC Zorg voor Later is aangesloten bij een internationaal netwerk van International Longevity Centres (ILC).

De politiek wacht af...

Van de politiek mag worden verwacht dat ze de potentie van het maatschappelijk kapitaal van de (toekomstige) groep in de leeftijd tussen 55 en 75 jaar onderkent en verzilvert. Maar daar is weinig van te bekennen. Geen leidende rol en geen visie. Geen stimulerend beleid dat bijdraagt aan het verzilveren van de ongekennde keuzes die er liggen. Geen actief informeren, stimuleren van bewustwording en betrekken van burgers. Geen inzet op een constructieve discussie over de (toekomstige) verhouding tussen generaties. Geen maatregelen die de overgang van werken naar minder of niet werken echt flexibeler maken. Geen beleid dat keuzes en diversiteit in de zorg en zelforganisatie echt mogelijk maakt. Geen ruime vertegenwoordiging van burgers uit deze levensfase op de politieke kandidatenlijsten of in de besturen van pensioenfondsen. Het raadplegen van

verkiezingsprogramma's en het volgen van politieke discussies laten zien dat deze kansen aan de politiek grotendeels voorbij lijken te gaan. Vergrijzing is vooral 'problematisch' en wordt teruggebracht tot een vraagstuk van betaalbaarheid op termijn. Vermeende oplossingen gaan over generieke maatregelen rondom leeftijd van AOW en pensioen en worden vooral zichtbaar in gekissebis. Het is allemaal angstig en reactief. Er worden kansen gemist.

Vijf actiepunten

Zover wil ILC Zorg voor Later het niet laten komen. In vijf samenhangende punten geeft ILC Zorg voor Later aan wat de politiek te doen staat.

1. Actief burgerschap moet op de maatschappelijke agenda worden gezet en gestimuleerd. Leidend moet zijn dat de groepen burgers waarom het gaat zelf verantwoordelijkheid (kunnen) nemen en zelf keuzes (kunnen) maken voor de eigen toekomst, voor maatschappelijke bijdragen en voor goede verhoudingen met andere generaties. De veel gehoorde uitspraak 'burgers moeten meer zelf doen' is niet voldoende. Denken en handelen van politiek, overheden en (maatschappelijke) organisaties moeten worden doordrenkt van de mogelijkheden tot keuzes en een appel.
2. Omdat ze geld te besteden hebben zullen de burgers waarom het hier gaat belangrijke bijdragen leveren aan de economie (Silver Economy). De politiek dient dit te onderkennen en te benoemen. Ze moet ophouden bij te dragen aan beeldvorming over een afhankelijke en profiterende generatie. Dat is niet de werkelijkheid en draagt bij aan ongewenste en onnodige maatschappelijke tegenstellingen.
3. In een samenleving waarin meer mensen oud zijn, is een goede fysieke en sociale leefomgeving van groot belang. Langere zelfstandigheid wordt er door bevorderd en kwetsbaarheid en afhankelijkheid zo lang mogelijk uitgesteld. Van de politiek mag worden verwacht dat zij overheden en (maatschappelijke) organisaties aanspreekt op een actief beleid. Maar vooralsnog is het voornamelijk stil.
4. Flexibiliseren van arbeid en inkomen zijn essentiële voorwaarden om burgers keuzes te laten maken en hun maatschappelijke bijdragen te vergroten. De huidige discussies over leeftijd van AOW en langer doorwerken zijn te schraal om dit daadwerkelijk te bereiken. Vanuit de politiek is een omvattende visie nodig, alsmede het aanspreken van sociale partners op hun verantwoordelijkheid. De verhouding tussen werken en niet werken moet veel flexibeler worden; actief blijven moet worden gestimuleerd en normaal zijn; het afschrijven van oudere werknemers moet stoppen; betrokkenheid voor burgers in de derde levensfase bij voorzieningen als zorg en sociale arrangementen moet worden gestimuleerd en gewaardeerd. Dit kan alleen wanneer er mengvormen ontstaan van inkomsten uit arbeid, pensioenen, andere vermogensvormen, en uitkeringen. Het is aan de politiek om impulsen te geven om de huidige verstarring daadwerkelijk te doorbreken.
5. Het huidige bestel van zorgvoorzieningen voor mensen die kwetsbaar worden of afhankelijk van zorg, dreigt op een failliet uit te lopen vanwege betaalbaarheid, toegankelijkheid en verstarring. De huidige inzet op 'marktwerking' biedt hiervoor geen soelaas. De politiek moet moed tonen en duidelijker aangeven wat wel en niet kan en zich daar dan ook over verantwoorden. En daarnaast moet ze mensen meer eigen keuzes gunnen door afscheid te nemen van bureaucratische uitvoeringsorganisaties en over te gaan op een stelsel van individuele doeluitkeringen. Alleen zo wordt maatschappelijk ondernemerschap gestimuleerd en ontstaat een diversiteit en flexibiliteit in arrangementen die inspelen op kwaliteit van leven voor burgers die kwetsbaar of afhankelijk worden.

Verzilver de vergrijzing!

Het is de hoogste tijd dat politiek en maatschappij de ogen openen en los komen uit het eigen vooroordeel. Kom met een visie en een frisse aanpak die tot beweging en verandering leidt. Er moet verzilverd worden! Burgers en samenleving zijn erbij gebaat. ILC Zorg voor Later wil hierbij graag ondersteuning bieden.